

VÝZVA K PŘEDLOŽENÍ FAKTICKÝCH PODKLADŮ PRO INICIATIVU (bez posouzení dopadů)

Tímto dokumentem mají být veřejnost a zúčastněné strany informovány o činnosti Komise, aby se k ní mohly vyjádřit a efektivně se podílet na konzultacích.

Uvítáme jejich názory na to, jak na problém nahlíží Komise, jejich připomínky k možným řešením, jakož i veškeré relevantní informace, kterými případně disponují.

NÁZEV INICIATIVY	Podpora konkurenceschopnosti a celosvětového vedoucího postavení evropské letecké dopravy a leteckého průmyslu
PŘÍSLUŠNÉ GŘ – ODPOVĚDNÉ ODDĚLENÍ	GŘ MOVE, Oddělení pro politiku letecké dopravy (E1)
PRAVDĚPODOBNÝ DRUH INICIATIVY	Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů
PŘEDBĚŽNÝ HARMONOGRAM	Q3 2026
DALŠÍ INFORMACE	Letectví – Mobilita a doprava – Evropská komise

A. Politické souvislosti, vymezení problému a kontrola subsidiarity

Politické souvislosti

Vedoucí postavení EU v průmyslu v odvětví letectví hraje v ekonomice EU zásadní roli. Tato odvětví mají také strategický význam pro svrchovanost Unie. EU je domovem předních výrobců letadel a leteckých navigačních systémů a disponuje sítí výkonných leteckých společností a atraktivních letištních uzlů. Letecká doprava, kterou podporuje rozsáhlý hodnotový řetězec podniků a síť specializovaných univerzit, přímo podporuje 2 miliony pracovních míst a přímo přispívá k HDP EU částkou 174 miliard EUR¹. Jejich úspěch závisí na průmyslové excelenci a jednotném leteckém trhu EU. EU přijala v roce 2015 první [Strategii pro evropské letectví](#), která se zaměřila na zlepšení konektivity, kapacity a přístupu na trh. Za více než deset let se světové letecké prostředí zásadně změnilo. Odvětví letectví v EU, které stojí v čele úsilí o ochranu klimatu, nyní čelí novým intenzivním tlakům v rychle se vyvíjejícím, konkurenčním a stále náročnějším globálním prostředí.

V souladu s [Komпасem konkurenceschopnosti](#), [Dohodou o čistém průmyslu](#) a [Draghiho zprávou](#), je zapotřebí nový komplexní přístup k letecké dopravě a leteckému průmyslu v součinnosti s rámcem politiky v oblasti obrany a letectví/kosmonautiky. Zaměří se na způsoby, jak podpořit ekologickou a digitální transformaci odvětví, zvýšit investice do inovativních a čistých technologií a technologií umělé inteligence, podpořit inovace, posílit strategickou autonomii a zajistit, aby průmysl EU mohl konkurovat za rovných podmínek. Bude také usilovat o zvýšení odolnosti vůči bezpečnostním hrozbám a závažným krizím. Tato iniciativa naplní slib obsažený v [pracovním programu Komise na rok 2026](#), podle něhož se Komise zavázala „zkoumat způsoby, jak podpořit odvětví letectví, aby si při přípravě na transformaci udrželo svou konkurenceschopnost a celosvětové vedoucí postavení“.

Problém, který má iniciativa řešit

Za více než deset let od přijetí [Strategie pro evropské letectví](#) v roce 2015 se světové letecké prostředí zásadně změnilo. Odvětví letectví v EU čelí novým komplexním výzvám, které vyžadují koordinovaný postup:

- Konkurenceschopnost leteckých společností EU na mezinárodních trasách je vystavena tlaku, který plyne z intenzivního růstu nově vznikajících trhů a atraktivních letištních uzlů mimo EU. EU přijala ambiciózní právní

¹ Air Transport Action Group (ATAG), *Aviation Benefits Beyond Borders*, Oxford Economics, 2024.

předpisy s cílem urychlit klimatická opatření v letectví. Pro podporu konkurenceschopnosti leteckých společností EU a atraktivitu letištních uzlů v EU jsou zásadně důležité rovné podmínky v celosvětovém měřítku.

- Hodnotový řetězec EU v oblasti leteckého průmyslu je závislý na spolehlivém a diverzifikovaném dodavatelském řetězci, který zahrnuje kritické suroviny a čipy, aby mohl dodávat své inovativní technologie a podporovat ekologickou a digitální transformaci. Nepředvídatelný globální obchod vytváří nejistotu pro strategickou autonomii EU. Tato výzva vzniká spolu s očekávaným rychlým růstem konkurenčních světových výrobců letadel a s převzetím leteckých startupů v EU zahraničními společnostmi.
- Globální konkurenti výrazně zvyšují investice do výzkumu a inovací v letectví a rychle přechází na zavádění nových technologií, což ohrožuje dnešní vedoucí postavení Evropy v oblasti výroby letadel.
- Zavádění bezpilotních leteckých dopravních služeb v EU je stále pomalejší, než se předpokládalo, a to z důvodu roztržitého provádění regulačního rámce. Technické překážky při integraci do řízeného vzdušného prostoru a problémy s financováním infrastruktury zpomalují zavádění bezpilotního letectví. Globální prostředí pro výrobu bezpilotních leteckých systémů a elektrických letadel se svislým vzletem a přistáním (eVTOL) se také zásadně změnilo. EU hrozí ztráta autonomie v odvětví, které má stále větší strategický význam.
- Omezení produktivity jsou pro konkurenceschopnost výzvou. Letecké společnosti a letiště se potýkají s kapacitními omezeními a neefektivitou letecké navigace způsobenou neúplným a roztržitým zaváděním jednotného evropského nebe, stagnujícím vývojem technologií uspořádání letového provozu a pomalou integrací bezpilotního letectví. Růst kosmického provozu představuje pro civilní letectví bezpečnostní výzvu. Odvětví je postaveno před výzvou nasadit převratné digitální technologie a technologie s podporou umělé inteligence, aby bylo dosaženo bezpečné, integrované a efektivní sítě letecké dopravy.
- Bezpečnost a ochranu letectví ohrožují globální konflikty. Incidents, jako je rušení globálního družicového navigačního systému (GNSS), vniknutí dronů, konfliktní zóny a nelegální migrační aktivity, upozorňují na zranitelnost letectví. Nedávné velké krize, jako je pandemie COVID-19, ruská válka proti Ukrajině a rostoucí konflikty na Blízkém východě, vyvíjejí tlak na odolnost tohoto odvětví. Tyto konflikty vyžadují posílení evropského letectví, a to jak pilotovaných, tak bezpilotních leteckých systémů, s vzájemným obohacením mezi civilními a vojenskými produkty a produkty dvojího užití.

Podpora transformace tohoto odvětví s cílem zachovat jeho globální konkurenceschopnost a zároveň řešit stávající závislosti je nezbytností, která je v úzkém souladu s dalšími klíčovými prioritami EU, zejména odolností, opatřeními v oblasti klimatu, obranou a digitalizací.

Základ pro opatření na úrovni EU (právní základ a kontrola subsidiarity)

Právní základ

Článek 90 SFEU vymezující rámec společné dopravní politiky

Praktická potřeba opatření na úrovni EU

Strategie se bude týkat oblastí, které spadají do pravomocí sdílených s členskými státy EU (např. doprava, bezpečnost, vnitřní trh, životní prostředí, energetika), a proto je třeba dodržovat zásadu subsidiarity. Letecká doprava je ve své podstatě globálním druhem dopravy, navíc s vysoce integrovaným jednotným leteckým trhem EU. Proto je k řešení výzev a příležitostí, kterým čelí odvětví letectví, zapotřebí koordinovaný přístup na úrovni EU, přičemž většinu z nich lze nejlépe řešit na evropské úrovni.

B. Čeho má iniciativa dosáhnout a jakým způsobem

Sledovanými cíli jsou:

- Podpořit konkurenceschopnost odvětví letectví v EU a chránit ho před nekalou konkurencí vyrovnáním podmínek, zavedením nových nástrojů hospodářské bezpečnosti a spravedlivé hospodářské soutěže a zdokonalením tržních pravidel. To zahrnuje zvýšení strategické autonomie těchto odvětví posílením evropského hodnotového řetězce, řešení nadměrné závislosti, pokud jde o přístup k leteckým palivům, kritickým materiálům, součástkám a technologiím, posílení oběhového hospodářství a zajištění toho, aby odvětví letectví v EU využívalo moderní a suverénní informační a datový ekosystém. Klíčová bude digitalizace

v celém hodnotovém řetězci. Na podporu modernizace letadlového parku a infrastruktury bude zapotřebí více investic. Klíčové bude znovu potvrdit, že je nutné zastávat vedoucí pozici v oblasti udržitelnějšího a strategicky autonomního letectví, a podporovat úsilí o zmírnění dopadů na klima a hluk v letectví, zejména zavedením nových pohonných řešení s nízkými a nulovými emisemi, provedením nezbytných úprav pro zavedení takových řešení a přijetím jasných kroků k provedení opatření na podporu udržitelných leteckých paliv, která byla oznámena v [Investičním plánu pro udržitelnou dopravu](#).

- Podpořit udržení vedoucího postavení EU v průmyslu transformací odvětví letectví na další desetiletí, a to prostřednictvím obnovené a strategicky sladěné politiky v oblasti výzkumu a inovací v leteckém průmyslu (realizace „revoluční iniciativy pro čisté a inteligentní letectví“). Na základě úspěchů společných podniků pro čisté letectví, výzkumu uspořádání letového provozu jednotného evropského nebe (SESAR) a dalších nástrojů EU a členských států v oblasti výzkumu a inovací zlepší tato revoluční iniciativa strategickou soudržnost výzkumu, vzájemně si vymění zdroje a vytvoří nové synergie. Jednotný a komplexní přístup zahrnující všechny fáze a segmenty ekosystému má zásadní význam pro urychlení ekologické a digitální transformace a zajištění celosvětového vedoucího postavení EU v oblasti letectví, včetně letadel dvojího užití – ať už s posádkou nebo bez posádky, leteckých navigačních služeb, nově vznikajících startupů a řešení digitálních a sociálních výzev (např. využívání biometrických údajů na letištích pro zlepšení bezpečnosti a usnadnění).
- Prosazovat rozsáhlé zavádění bezpilotních letadel urychlením zavádění příznivého regulačního rámce a podporou výzkumu a inovací, které vytvoří podmínky pro automatizaci, navigaci a technologie proti rušení signálu.
- Zvýšit odolnost letectví vůči novým bezpečnostním hrozbám, jako je rušení GNSS, vniknutí dronů, využívání letectví k nelegální migraci a potenciální budoucí velké krize. Posílit schopnosti tohoto odvětví v oblasti dvojího užití, dále využít opatření obsažená v [balíčku opatření v oblasti vojenské mobility](#) a promítnout je do konkrétních akcí.
- Uvolnit plný potenciál odvětví pro bezpečnou, integrovanou a efektivní síť letecké dopravy, a to řešením kapacitních omezení a neefektivity letecké navigace prostřednictvím provádění a zlepšování rámce jednotného evropského nebe. Využít digitální inovace a technologie umělé inteligence k urychlení integrace bezpilotních letadel a zavádění technologií uspořádání letového provozu (ATM).
- Zajistit odvětví letecké dopravy, které bude sloužit cestujícím a občanům, a to naplňováním práv cestujících v letecké dopravě, zejména cestujících se sníženou pohyblivostí, zlepšením transparentnosti pro spotřebitele při rezervaci a usnadněním podmínek letecké dopravy.
- Řešit problémy na trhu práce, zatraktivnit leteckou dopravu pro odborníky a rozvíjet nezbytné vzdělávací programy pro další generace odborníků.

Pravděpodobné dopady

Strategie by měla poskytnout odvětví letectví jasnou a obnovenou vizi a akční plán / plán pro příští desetiletí. Od strategie nelze očekávat, že sama vyřeší všechny problémy, její hlavní přínos však bude spočívat v identifikaci nedostatků a kritických překážek a ve vybavení hodnotového řetězce letectví nástroji nezbytnými k jejich řešení. Strategie by proto měla sloužit jako katalyzátor, který umožní odvětví EU lépe obhájit své celosvětové vedoucí postavení v průmyslu, zlepšit jeho konkurenceschopnost a strategickou autonomii a posílit jeho odolnost. Měla by vytvořit podmínky pro podporu ekologické a digitální transformace letecké dopravy, zachovat nejvyšší úroveň bezpečnostních, sociálních a environmentálních standardů a posílit schopnosti dvojího užití v odvětví letectví a synergie s kosmickým průmyslem, jakož i jeho připravenost v oblasti vojenské mobility, odolnost vůči krizím a přinést výhody pro cestující. Rozsah dopadu strategie bude v konečném důsledku záviset na schopnosti odvětví tato opatření využít, aby EU a vnitrostátní orgány zjednodušily platné regulační rámce a přizpůsobily se měnícímu se globálnímu prostředí.

Budoucí monitorování

Celkové monitorování strategie bude zajištěno především prostřednictvím stávajících mechanismů, bez dodatečné zátěže pro členské státy nebo podniky v souvislosti s podáváním zpráv. Bude zahrnovat výměny v pracovní skupině Rady pro letectví a v příslušných odborných skupinách Komise pro leteckou dopravu. Do tohoto procesu budou zahrnuta konkrétní monitorovací opatření pro jednotlivé iniciativy, které mohou na strategii navazovat.

C. Zlepšování právní úpravy

Posouzení dopadů

Iniciativa bude mít podobu nelegislativního sdělení, které doporučí opatření k posílení odvětví letectví v EU a jejich dodavatelského řetězce, čímž posílí jejich schopnost udržet si vedoucí postavení ve stále složitějším globálním kontextu. Veškeré legislativní iniciativy, které jsou v nich oznámeny nebo současně přijaty, budou v souladu s požadavky na zlepšování právní úpravy podrobeny posouzení dopadů, pokud jsou odůvodněné z hlediska politických rozhodnutí nebo dopadů.

Konzultační strategie

Komise provede co nejširší konzultace s cílem shromáždit nejdůležitější informace a zajistit, aby byl při navrhování této iniciativy zohledněn obecný veřejný zájem EU. Tato výzva k předložení faktických podkladů, která bude přístupná po dobu čtyř týdnů, nabízí široké veřejnosti a dotčeným zúčastněným stranám možnost vyjádřit své názory a poskytnout údaje a faktické podklady. Komise rovněž provede cílené konzultace s členskými státy a příslušnými zúčastněnými stranami, jakož i dialog na vysoké úrovni s tímto odvětvím.

Mezi hlavní zúčastněné strany, které by se mohly o tuto iniciativu zajímat, patří členské státy (včetně ministerstev dopravy, hospodářství, energetiky, životního prostředí a klimatu), letečtí dopravci (osobní i nákladní), výrobci letadel – s posádkou i bez posádky – a letových navigačních systémů, letiště, poskytovatelé letových navigačních služeb, odborníci na leteckou dopravu, energetické společnosti, sociální partneři, odborníci na letectví, expertní skupiny typu „think tank“ a nevládní organizace, organizace spotřebitelů a cestujících, akademická obec a veřejnost.